

REFERENCES

1. Adler-Baeder F., Higginbotham B., Lamke L. Putting Empirical Knowledge to Work: Linking Research and Programming on Marital Quality. – Family Relations, Vol. 53(5), 2004. – PP. 536–546.
2. Horstkempner M. 100 Jahre Koedukationsdebatte – und kein Ende. Hauptartikel und Replik / M. Horstkempner, H. Faulstich-Wieland // Ethik und Socialwissenschaften. – 1996. – № 7. – S. 509–520.
3. Bildjuschkin K., Verho K. Selkenevää! Seksualakasvatus näkyväksi – tutkimus 2012 / K. Bildjuschkin, S. Ruuhilahti. – Turku: Turun kaupunki, sosiaalija terveystoimen julkaisuja., 2012. – PP. 10–23.
4. Fricher R. Zur Theorie der Sexualität und Sexualerziehung / R. Fricher, J. Lerch. – Weinheim: Beltz, 1976. – 334 p.
5. Meredith P. Sex Education. – L., 1989. – 107 p.
6. Левчик Н. Специфіка підготовки учнівської молоді до батьківства у Великій Британії // Статева соціалізація та підготовка учнівської молоді до сімейного життя у педагогіці та шкільній практиці зарубіжних країн. – Тернопіль: ТЗОВ «Видавництво “Астон”», 2009. – 206 с.
7. Гречин І. М. Підготовка учнівської молоді до виконання батьківських обов'язків у Німеччині: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / І. М. Гречин. – Тернопіль, 2012. – 166 с.
8. Babys sind nicht immer so süss, wie sie aussehen! Das Projekt “Babybedenkzeit”//forum.sexualaufklaerung.de/index.php?docid=504.

Стаття надійшла в редакцію 15.03.2019 р.

УДК 378.046

DOI 10.25128/2415-3605.19.1.4

ОЛЕКСАНДРА ЯНКОВИЧ

<https://orcid.org/0000-0003-4253-5954>

yankov@tnpu.edu.ua

доктор педагогічних наук, професор

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

вул. Максима Кривоноса 2, м. Тернопіль, Україна

Куявсько-Поморська вища школа

вул. Торунська 55–57, м. Бидгощ, Польща

ШКІЛЬНИЦТВО СІНГАПУРУ КРИЗЬ ПРИЗМУ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Проаналізовано організацію освітнього процесу, розвиток компетенцій учнів у школах Сінгапуру. Обґрунтовано актуальність досліджень освітньої галузі міста-держави: займає провідне місце у світі за якістю навчання, конкурентоспроможністю своїх випускників та загальною статистикою щодо розвитку обдарованості в дітей; упроваджено Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та Агенцією з науки, технологій і досліджень Республіки Сінгапур. Вказано на три чинники, що визначили успіх сінгапурської системи освіти: правильний підбір учителів; постійне вдосконалення, розвиток і підтримка тих, хто навчається; встановлення для них високих освітніх стандартів. З'ясовано особливості освітнього процесу у школах: реалізація компетентнісного підходу з акцентуванням уваги на цінностях, переконаннях; використання новітніх інформаційних технологій, що відкривають широкі можливості для самоосвіти; запровадження конкуренції як принципу і керівного механізму діяльності; забезпечення зв'язку теорії з практикою; використання моделі жорсткого навчання із застосуванням тілесних покарань для хлопчиків за девіантну поведінку. Відзначено, що мета освіти – розвиток економіки і соціальних стандартів міста-держави. Відображено ключові компетенції ХХІ ст., що формуються в учнів та студентів у Сінгапурі. Висвітлено підготовку вчительських кадрів у закладі-монополісті – Національному інституті освіти. Визначено можливості використання перспективних ідей в освітньому просторі України: досконалий відбір на педагогічні спеціальності талановитих вступників; встановлення високих стандартів для всіх суб'єктів закладів освіти; поєднання новітніх інформаційних технологій з навчальними предметами; забезпечення гнучкості освіти, адаптація освіти-самоосвіти учнів до потреб країни, нових викликів сучасного світу; досягнення балансу між теорією і практикою у змісті освіти учнів та вчителів; підготовка учнів до виконання громадянських функцій.

АЛЕКСАНДРА ЯНКОВИЧ

доктор педагогических наук, профессор
Тернопольский национальный педагогический университет
имени Владимира Гнатюка
ул. Максима Кривоноса 2, г. Тернополь, Украина
Куявско-Поморская высшая школа
ул. Торуньская 55–57, г. Быдгощ, Польша

ШКОЛА СИНГАПУРА СКВОЗЬ ПРИЗМУ РЕФОРМИРОВАНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ УКРАИНЫ

Проанализированы организация образовательного процесса, развитие компетенций учащихся в школах Сингапура. Обоснована актуальность исследований образовательной отрасли города-государства: занимает ведущее место в мире по качеству обучения, конкурентоспособностью своих выпускников и общей статистике по развитию одаренности у детей; внедрен Меморандум о сотрудничестве между Министерством образования и науки Украины и Агентством по науке, технологиям и исследованиям Республики Сингапур. Указано на три фактора, определивших успех сингапурской системы образования: правильный подбор учителей; постоянное совершенствование, развитие, поддержка учащихся и установление для них высоких образовательных стандартов. Выявлены особенности образовательного процесса школ: реализация компетентностного подхода с акцентированием внимания на ценностях, убеждениях; использование новейших информационных технологий, предоставляющих широкие возможности самообразования, введение конкуренции как принципа и руководящего механизма деятельности; обеспечение связи теории с практикой; использование модели жесткого обучения с применением телесных наказаний для мальчиков по девиантное поведение. Отмечено, что целью образования является развитие экономики и социальные стандарты города-государства. Отражены ключевые компетенции XXI века, которые формируются у учащихся и студентов. Освещено подготовку учительских кадров в учреждении монополисте – Национальном институте образования. Определены возможности использования перспективных идей в образовательном пространстве Украины: совершенный отбор на педагогические специальности талантливых абитуриентов; установление высоких стандартов для всех субъектов образовательных учреждений, соединение новейших информационных технологий с учебными предметами; обеспечение гибкости образования; адаптация образования-самообразования учащихся к потребностям государства, новым вызовам современного мира; достижение баланса между теорией и практикой в содержании образования учащихся и учителей; подготовка учеников к выполнению гражданских функций.

Ключевые слова: система образования Сингапура, компетенции XXI века, информационные технологии, нравственное воспитание, гражданское воспитание.

OLEKSANDRA YANKOVYCH

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
2 Maksyma Krivonosy Str., Ternopil, Ukraine
Kujawy and Pomorze University
55–57 Torunska Str., Bydgoszcz, Poland

SCHOOLING IN SINGAPORE IN THE LIGHT OF REFORMING THE EDUCATIONAL SPHERE OF UKRAINE

Organization of educational process, the development of learners' competences in the schools of Singapore has been analyzed. The relevance of researches of the educational sphere of the city-state has been substantiated: it takes the leading place in the world over the quality of education, the competitiveness of its graduates and the general statistics as to the development of giftedness in children; Memorandum of Understanding between the Ministry of Education and Science of Ukraine and the Agency for Science, Technology and Research of the Republic of Singapore have been implemented. The peculiarities of educational process have been revealed: the realization of a competency-based approach with an emphasis on values,

beliefs; the use of the latest information technologies, which offer wide opportunities for self-education; introduction of competition as a principle and a guiding mechanism of activity; providing the connection between theory and practice; the use of a strict education model with corporal punishment for boys because of deviant behavior. It has been noted that the aim of education is the development of economy and social standards of the city-state. The key competencies of the XXIst century, which are formed in schoolchildren and students, have been shown. It has been pointed out that the graduate of educational institutions of Singapore is a person with formed civil and moral values, who thinks in a new way, solves problems, is responsible to the family, society, nation, resists life difficulties, appreciates the beauty of the surrounding world, has a healthy mind and body and is charmed by life.

The training of the teaching staff in the institution-monopolist – the National Institute of Education, and the improvement of their qualification have been cleared up. The possibilities of using the promising ideas in the educational space of Ukraine have been determined: perfect selection of talented university entrants for pedagogical specialties; establishment of high standards for all subjects of educational institutions; combination of the latest information technologies with educational subjects; ensuring the flexibility of education, adaptation of learners' education and self-education to the needs of the country, new challenges of the modern world; achievement of a balance between theory and practice in the content of learners' and teachers' education; students' preparation for civil functions realisation.

Keywords: *educational system of Singapore, competencies of the XXIst century, information technologies, moral education, civic education.*

Освітні стандарти Нової української школи будуються з урахуванням зарубіжного досвіду щодо забезпечення якості освітнього процесу, підготовки випускника, який би володів ключовими компетентностями для життя, займав активну громадянську позицію. Однією з країн, з якою налагоджується співпраця в освітній галузі, є Сінгапур. Згідно з результатами міжнародних досліджень ТІМСС (Міжнародні тенденції у вивченні математики і природничих наук), ПІСА (Програма міжнародного оцінювання учнів), ПРЛЗ (Міжнародний прогрес у навчанні читання), освітня система цієї країни є ефективнішою за фінську та займає провідне місце у світі за якістю навчання, конкурентоспроможністю своїх випускників та загальною статистикою щодо розвитку обдарованості в дітей. Проте ідеї досвіду сінгапурської школи, основні чинники досягнення успіху її випускників є недостатньо вивчені й популяризовані. Водночас вартують на пильну увагу, адже впроваджується Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та Агенцією з науки, технологій і досліджень Республіки Сінгапур.

Проблеми державного будівництва як чинника розвитку шкільництва, організація освітнього процесу в школах Сінгапуру висвітлюються в працях зарубіжних істориків та педагогів, зокрема Т. Алішева [1], Д. Белла, А. Гільмутдінова [1], Є. Державицької, С. Т. Квятковського [9], А. М. Коли [7], К. Кох [11], І. Новосад [8], С. Тан [11], В. Чой [11] тощо. Учені Т. Алішев і А. Гільмутдінов виявили й проаналізували основні чинники й етапи розвитку освітньої системи міста-держави: виживання (1965–1978 рр.), підвищення ефективності (1978–1997 рр.), реалізації можливостей (з 1997 р. до цього часу) [1]. Автори з'ясували, що освітня система Сінгапуру протягом періоду тривалістю понад півстоліття адаптувалася до розвитку національної та світової економіки, зберігши вірність громадянським і моральним цінностям [1, с. 244]. Польські науковці С. Т. Квятковський та І. Новосад, студіюючи підготовку та додаткову освіту учителів, зазначають, що саме кваліфіковані викладачі та керівники школи є наріжним каменем системи освіти, головним фактором забезпечення її високої якості й ефективності [8, с. 154]. К. Кох, С. Тан, В. Чой вказали на три чинники, що визначили успіх сінгапурської системи освіти: правильний відбір учителів; постійне вдосконалення, розвиток, підтримка тих, хто навчається; встановлення для них високих стандартів [11].

Серед нечисленних українських учених феномен Сінгапуру досліджують О. Вітковський [4], І. Грищенко [4], С. Маулік [3], В. Федоренко [4] та ін. У дослідженні С. Мауліка проаналізовано соціальний феномен Сінгапуру та можливості застосування успішних сінгапурських практик в Україні [3]. Проте перспективи впровадження освітніх досягнень у вітчизняне шкільництво в працях науковців не відображені.

Актуальність теми та наявність в українській педагогіці лише поодиноких досліджень про освіту й удосконалення професійної майстерності вчителів у Сінгапурі спонукають до глибшого вивчення цієї проблеми.

Мета статті: проаналізувати систему шкільництва в Сінгапурі та виявити ідеї, які доцільно втілити в освітньому просторі України в контексті розбудови Нової української школи.

Сінгапур – це місто-держава, де за останні півстоліття досягнуто значних успіхів у розвитку економіки й освіти; країна з відсталої, бідної колонії стала зразком суспільства, в якому все робиться для якісного життя кожної людини. Сінгапур є світовим лідером у кількох галузях, вважається одним із чотирьох «Азійських тигрів». У країні немає природних багатств, – основну її цінність становить людський капітал: «Нація працює, умовно кажучи, не руками чи ногами – а головами» [4, с. 6]. Провідний чинник зміцнення державності, економічного розвитку – це освіта дітей, молоді, яка є своєрідним транспортним засобом у будівництві нації, створюючи компетентну, продуктивну й адаптивну робочу силу, інтегруючи різні етнічні групи. На прикладі освітньої системи держави-міста можна переконатися, що «істотний поступ в результатах діяльності школи можливий за короткий проміжок часу» [11].

Освітню доктрину під назвою Desired Outcomes of Education (DOE), що в перекладі означає бажані результати освіти, у Сінгапурі сформулювали ще у 2007 р. Але для їх досягнення діти повинні бути насамперед здоровими, у безпеці (жодних наркотиків та алкоголю), мати силу духу, проявляти ініціативу, бути відповідальними за кожне своє рішення, розвивати творче «я», шанувати свою країну, знати її цінності та розуміти її місце у світі.

Система загальної освіти представлена початковими, середніми школами, а також закладами з нетиповими програмами. У 2017 р. в Сінгапурі було 359 шкіл, з них 185 – початкових, 143 – середніх, 15 – молодіжних коледжів (junior college), 16 шкіл з програмами змішаних рівнів (mixed level) [6]. Обов'язковою є лише 6-річна початкова школа; якщо дитина в ній не навчається, батьки несуть правову відповідальність.

Перед вступом до школи більшість дітей відвідують заклади дошкільної освіти, тривалість перебування в яких становить 3 роки. Вони не є обов'язковими, і їх діяльність не регулюється міністерством освіти країни. Існують три типи дитячих садків відповідно до віку дошкільників: для найменших – так звані ясла, для старших – садки першого та другого рівнів (K1, K2). У цих закладах діти вивчають дві мови: англійську і рідну (китайську, малайську або тамільську) [7, с. 271]. Для забезпечення якості дошкільної освіти міністерство освіти в останнє десятиріччя почало створювати державні заклади для дошкільників, доступні для громадян Сінгапуру, проте їх небагато, близько двадцяти [7, с. 271]. Мета таких закладів – це створення пілотних проектів, досконалих практичних розробок.

Обов'язкова освіта дитини розпочинається в 6 років. Початок навчального року – не вересень, як це традиційно прийнято в європейських державах, а січень. Початкова школа в Сінгапурі дворівнева: 4 роки триває навчання на основному рівні (foundation stage), і 2 роки – на орієнтаційному (orientation stage), під час якого розвиваються конкретні особистісні здібності й уміння учнів [7, с. 271]. Основна мова навчання, як і в закладах дошкільної освіти, – англійська, яка сприяє інтеграції Сінгапуру у світову економіку і є мовою міжнаціонального спілкування.

Оскільки Сінгапур є високотехнологічною країною, у школах реалізуються нові технології, застосовуються цифрові навчальні програми, які допомагають учням співпрацювати, створювати проекти та вирішувати реальні проблеми. Використовуються окуляри віртуальної реальності Microsoft HoloLens – голографічний комп'ютер, який дає змогу взаємодіяти з голограмами навколо учнів, бачити віддалені в просторі й часі природні об'єкти, не виходячи з класу. Школярі використовують міні-комп'ютери з програмуванням від Microsoft і з ними навчаються програмувати вже в підлітковому віці. Для підтримки учнів, допомоги у поглибленні їх знань функціонують он-лайн портали. Проте новітня техніка не замінює педагогів: функцію сприяння дитині у навчанні виконують учителі й ментори.

У Сінгапурі акцент роблять на суворому і жорсткому вихованні дітей. Учні від початку навчання звикають до важкої праці, мета якої – успіхи на екзаменах і можливість вибору найкращих шкіл, а згодом – місце праці [7, с. 271]. Ось чому наголошують на результатах навчання щонайбільше з точних, технічних предметів, особливо в середовищі іноземців. Майже 20 % мешканців Сінгапуру – це зарубіжні фахівці високого рівня професійної майстерності. При відборі до державних шкіл перевага надається дітям громадянам країни. Заслуги перед школою є визначником місця в селекційній ієрархії. Тому діти зарубіжних

працівників повинні показати неабиякі успіхи, щоб навчатися в престижних державних закладах [7, с. 272].

Батьки пояснюють дитині, що коли вона виросте, то на бажане робоче місце буде претендувати ще 10 охочих. Отже, треба старатися вчитися якнайкраще. Сінгапурські школярі навчаються 16 годин на добу; для них навчання – це робота, а найважчий день тижня – неділя. Вчать в Сінгапурі 6 днів, а в неділю надолужують навчальні «прогалини».

Жорсткість освітньої системи проявляється також у дотриманні суворої дисципліни, застосуванні тілесних покарань хлопців, проте радше як виключення, переважно в середніх школах, не за навчання, а за поведінку: розпивання алкоголю, паління, вандалізм, побиття інших дітей тощо. Тілесні кари різкою виконує спеціально навчений учитель. У міжнародних школах такого явища, яке в більшості країн світу вважається ганебним, немає. Отже, використання способів фізичного впливу на учня (без будь-яких юридичних наслідків для вчителя) підтверджує переконання, що не можна копіювати досвід шкільництва інших країн, необхідно зважати на ментальність, традиції свого народу.

У школах Сінгапуру існує тісний взаємозв'язок теорії та практики, процеси освіти-самоосвіти адаптовані до потреб міста-держави, нових викликів сучасного світу [7, с. 154]. Цей зв'язок забезпечується завдяки співпраці міністерства освіти, Національного інституту освіти (єдиний навчальний заклад, в якому здійснюється підготовка учителів) та шкіл. У підсумку така інтеграція інституцій сприяє вдосконаленню шкільного середовища.

Необхідно акцентувати увагу, що, крім формування ґрунтовних знань, у школах на високому рівні здійснюється громадянське і моральне виховання, що забезпечують національну ідентичність сінгапурців. Школа готує до виконання громадянських функцій. Ефективність такого виховання забезпечується взаємодією учнів, учителів, батьків [7, с. 273]. Діти залучаються до участі в різноманітних програмах, наприклад, активізації і розвитку локальних суспільств.

Навчання в початковій школі завершується екзаменом, який визначає подальшу долю школяра. Залежно від результатів екзамену діти продовжують навчання в середній школі трьох різних категорій: експрес (Express), академічна (Normal (Academic)), технічна (Normal (Technical)), а також у приватних школах [6]. Необхідно зазначити, що сінгапурці можуть продовжувати навчання в приватних середніх школах лише зі згоди міністерства освіти [7, с. 271].

Вища освіта представлена «чотирма університетами та п'ятьма інститутами. У Сінгапурі на сьогодні є чотири університети: Національний університет Сінгапура (НУС), Наньянський технологічний університет (НТУ), Сінгапурський університет управління (СУУ), який за своїм статутом є приватним навчальним закладом із державним фінансуванням, і Університет SIM, який відкрився у 2006 р. До речі, за прикладом Японії та США деякі країни світу, що розвиваються, і країни з перехідною економікою стали сприяти створенню приватних вищих навчальних закладів.

Також в Сінгапурі функціонують п'ять політехнічних інститутів. Їх називають політехніками [4, с. 6].

Принципом і керівним механізмом діяльності в системі освіти Сінгапуру є конкуренція. Вона простежується не тільки між учнями, а й між школами. Країна розділена на чотири освітні округи, в кожному з яких є 7 шкільних кластерів, кожний з них містить від 12 до 14 початкових і середніх шкіл та управляється суперінтендантом, що є наставником для директорів [2, с. 16]. Школи в рамках кластера змагаються одна з одною за отримання додаткового фінансування на розвиток будь-яких проектів або поглиблених спеціалізацій.

Конкуренція у шкільництві Сінгапуру зіграла загалом позитивну роль, дозволивши виробити чіткі та об'єктивні індикатори результативності роботи директора школи, викладача, учня, освітнього чиновника. Чіткими стали показники, яких необхідно досягти, щоб, наприклад, отримати підвищення або премію в кінці року [1, с. 245].

Ця чіткість простежується у визначенні компетенцій випускників закладів освіти.

Міністерство освіти Сінгапуру визначило компетенції XXI ст. і заохочує до їх формування як учнів, так і студентів, зазначивши, що завдання шкіл і вищих закладів освіти полягає в тому, щоб забезпечити можливість молодим людям розвинути навички, характер та цінності, які дадуть змогу їм продовжувати процвітання рідної країни в майбутньому [5]. Для виконання цього завдання планується створити ще більш гнучку і різноманітну систему освіти,

мета якої – надати учням ширший вибір для задоволення їх інтересів і способів навчання, можливість вибирати, що і як вони вивчають. Міністерство освіти зазначає, що кожній дитині допоможуть розпізнати її талант, вийти зі школи людиною, впевненою у своїх можливостях. Ідеться не лише про академічну сферу, а й про спорт і мистецтво. У міністерстві освіти стверджують: «Ми хочемо виховувати молодих сінгапурців, які задають питання і шукають відповіді, і які готові мислити по-новому, вирішувати нові проблеми. І, що не менш важливо, ми хочемо допомогти нашим молодим людям сформувати комплекс здорових цінностей, щоб у них була сила характеру і стійкість протистояти неминучими життєвими невдачами без зайвої зневіри, щоб у них була готовність старанно працювати й досягти своєї мрії» [5].

Людина, яка навчається в освітній системі Сінгапуру, стає відповідальною перед своєю родиною, суспільством і нацією. Вона цінує красу навколишнього світу, має здоровий розум і тіло, захоплена життям.

Випускник закладу освіти Сінгапуру – це:

- впевнена у собі людина, яка диференціює добро й зло, легко пристосовується до обставин, знає себе, розбірлива в судженнях, мислить незалежно й критично та ефективно спілкується;
- розсудливий старанний учень, який бере відповідальність за своє навчання;
- активний учасник, здатний ефективно працювати в команді, новатор, проявляє ініціативу, бере на себе розрахункові ризики і прагне до досконалості;
- зацікавлений громадянин, який має коріння в Сінгапурі, а також добре розвинене почуття громадянської відповідальності, обізнаний про свою країну і світ, бере активну участь у покращенні життя людей, що його оточують [5].

Якість освітнього процесу залежить від особистості вчителя, сформованості його професійних компетенцій, тому особлива увага в суспільстві відводиться формуванню його готовності до професійної діяльності.

У Сінгапурі підготовка вчителя є складним, тривалим процесом, проте вчителями стають найкращі представники суспільства. Цьому сприяє престиж педагогічної професії та висока зарплата (її рівень такий, як і в середньому в промисловості). У країні існує переконання: якщо держава зацікавлена у висококваліфікованих учителях, то вона має забезпечити високу винагороду за їх працю.

Закладом-монополістом, який здійснює підготовку вчительських кадрів, є Національний інститут освіти (працює на базі НТУ). У ньому створено науково-дослідницький центр, де проводиться робота зі студіювання найкращих педагогічних систем світу та поширення ідей позитивного досвіду, вивчаються актуальні проблеми педагогічної теорії та практики, здійснюється експертна оцінка програм, створюються стратегії реформування освіти [1, с. 241].

Перед вступом до Національного інституту освіти кандидат повинен як мінімум 5 тижнів пропрацювати в школі на посадах помічника вчителя або звичайного адміністратора, отримуючи мінімальну матеріальну винагороду. Загалом претенденти на здобуття професії вчителя проходять 4 етапи відбору (останній відбувається в Національному інституті освіти). Три роки триває навчання на бакалавраті та один рік – здобуття спеціалізації. Кандидати, що не відповідають стандартам, виключаються з освітньої програми.

Національний інститут освіти – це не тільки заклад, у якому здобуває фах учитель; тут також декілька разів протягом професійної кар'єри відбувається підвищення кваліфікації на спеціально організованих курсах. Міністерство освіти розглядає підвищення кваліфікації як своє найважливіше завдання, створюючи розгалужену систему додаткової освіти. Учителі можуть брати участь у наставництві, розробці стандартів, програм, проведенні тренінгів тощо, а керівні кадри залучаються до різноманітних курсів із розвитку лідерства.

Для визначення завдань додаткової освіти педагоги керуються результатами діагностики ефективності своєї роботи, здійсненої на основі спеціальної методики, яка дає змогу оцінити результативність праці вчителів будь-яких предметів і ступенів освіти. Вимірюється рівень сформованості компетенцій учителя, якими в Сінгапурі є насамперед спосіб мислення, дій, стиль спілкування. Метою діагностики є передусім підтримка вчителя. Він може об'єктивно оцінити свою роботу, контролювати правильність вибору кар'єрної траєкторії, визначити потребу в професійному розвитку.

Сінгапурські педагоги зацікавлені в додатковій освіті, адже від неї залежить розмір зарплати. Держава оплачує кожному вчителю 100 годин підвищення кваліфікації в рік. Чим інтенсивніше педагог здобуває додаткову освіту, тим вища його заробітна плата. Учителі, які працюють у класі з учнями, можуть отримувати менше, ніж фахівці, що перебувають на стажуванні [1, с. 242]. Учителі для підвищення кваліфікації обирають різноманітні програми, часто виїжджаючи за кордон.

Аналіз системи освіти Сінгапуру засвідчує, що їй властиві як позитивні риси, так і такі, які в світі сприймаються неоднозначно, зокрема гостра конкуренція між учнями, суворі покарання. За таких умов, зазвичай, відчувається потреба в педагогіці серця, яку пропагували Ш. Амонашвілі, М. Лопаткова, В. Сухомлинський та ін. Зокрема, польський педагог М. Лопаткова зазначала, що культи красивої зовнішності, здоров'я, освіти, заможності, підприємливості, конкуренції, успіху спричиняють відчуття неповноцінності в щораз більшої кількості осіб, які не вирізняються такими якостями. Відчуття, що ти не є привабливим, заповзятливим, породжує неспокій, страх самотності тощо [9, с. 27]. Отже, все більше виявляється нестача любові, яка необхідна в шкільництві не менше, ніж конкуренція. Очевидно, суперництво, поєднане з сердечним ставленням до учня, і є той підхід до дитини, який доцільно реалізовувати у закладі освіти.

Зважаючи на українські реалії, історичні традиції нашої країни, можна стверджувати, що у найближчій перспективі у школах не може бути впроваджена модель жорсткого виховання зі щоденними виснажливими для дітей навчальними заняттями.

Аналіз шкільництва Сінгапуру крізь призму реформування освітньої галузі України дає змогу переконатися вкотре у тому, що кожна держава повинна шукати свій індивідуальний шлях розвитку освіти на основі врахування соціально-економічних чинників, генезису культури, менталітету нації. Проте у досвіді Сінгапуру є ті ідеї, які доцільно реалізовувати в Україні, оскільки вони відповідають сучасним світовим освітнім тенденціям: піднесення престижу професії вчителя, відбір на педагогічні спеціальності у заклади вищої освіти талановитих вступників, встановлення високих освітніх стандартів для всіх суб'єктів освітнього процесу; поєднання новітніх інформаційних технологій з навчальними предметами; досягнення гнучкості освіти, адаптація освіти-самоосвіти учнів до потреб держави, нових викликів сучасного світу; посилення ціннісних орієнтацій змісту освіти; підготовка учнів до виконання громадянських функцій; досягнення балансу між теорією і практикою у змісті освіти учнів та вчителів. Зрозуміло, що індикатором змін, що можуть відбутися за умови достатнього фінансування освітньої галузі, стане розвиток економіки України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алишев Т. Б. Опыт создания образовательной системы мирового уровня / Т. Б. Алишев, А. Х. Гильмутдинов // Вопросы образования. – 2010. – № 4. – С. 227–246.
2. Калініна Л. Управління Новою Українською школою / Л. Калініна // Директор школи. – 2017. – № 1–2 (793–794). – С. 12–21.
3. Маулік С. С. Соціальний феномен Сінгапуру як результат інноваційної політики Лі Куан Ю / С. С. Маулік // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право: збірник наукових праць. – 2014. – № 3/4 (23/24). – С. 67–73.
4. Федоренко В. Г. Фактор вищої освіти в інноваційній економіці Сінгапуру / В. Г. Федоренко, І. М. Грищенко, О. С. Вітковський // Економіка та держава. – 2009. – № 6. – С. 4–7.
5. Competencies XXI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.moe.gov.sg/education/education-system/21st-century-competencies> [дата звернення 01.04. 2019].
6. Edukation Statistics digest 110 s. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.moe.gov.sg/docs/default-source/document/publications/education-statistics-digest/esd_2018.pdf [дата звернення 01.04. 2019].
7. Kola Anna M. Edukacja w/dla wielokulturowości. Casus Singapuru / Anna M. Kola. [Education in/for Multiculturalism. The Case of Singapore] / Anna M. Kola // Studia Edukacyjne. – 2016. – № 38. – S. 265–278.
8. Kwiatkowski S. T. System kształcenia i doskonalenia nauczycieli w Singapurze. Między utopijną wizją a rzeczywistością / Stefan T. Kwiatkowski, Inetta Nowosad // Studia edukacyjne. – 2018. – № 47. – S. 147–171.
9. Łopatkowa M. Pedagogika serca / Maria Łopatkowa. – Warszawa Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, 1992. – 219 s.

10. Ministry of Education [SG]. Singapore. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.moe.gov.sg> [дата звернення 16.04. 2019].
11. Tan C. The education system in Singapore / C. Tan, K. Koh, W. Choy // In Juszczuk, S. (Ed.), Asian Education Systems (pp. 129-148). Toruń: Adam Marszalek Publishing House. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/311992398_The_education_system_in_Singapore [дата звернення 16.04. 2019].

REFERENCES

1. Alishev T. B. Opyt sozdaniya obrazovatelnoy sistemy mirovogo urovnya [Experience in Creating a World-Class Educational System] / Alishev T. B., Gilmutdinov A. Kh. // Voprosy obrazovaniya. – 2010. – No 4. – P. 227–246.
2. Kalinina L. Upravlinnia Novoiu Ukrainskoiu Shkoloiu [Management of the New Ukrainian School] / L. Kalinina // Dyrektor Shkoly. – 2017. – No 1–2 (793–794). – P. 12–21.
3. Maulik S. S. Sotsialnyi fenomen Sinhapuru yak rezultat innovatsiinoi polityky Li Kuan Yu [Social Phenomenon of Singapore as a Result of Innovation Policy of Lee Kuan Yu] / S. S. Maulik // Visnyk NTUU «KPI». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo: zbirnyk naukovykh prats. – 2014. – No 3/4 (23/24). – P. 67–73.
4. Fedorenko V. H. Faktor vyshchoi osvity v innovatsiinii ekonomitsi Sinhapuru [Factor of Higher Education in Singapore's Innovative Economy] / V. H. Fedorenko, I. M. Hryshchenko, O. S. Vitkovskiy // Ekonomika ta derzhava. – 2009. – No 6. – P. 4–7.
5. Competencies of the XXIst century [Electronic resource]: <https://www.moe.gov.sg/education/education-system/21st-century-competencies> (last accessed: 14.02.2019).
6. Education Statistics. Digest 2018. [Electronic resource]: https://www.moe.gov.sg/docs/default-source/document/publications/education-statistics-digest/esd_2018.pdf (last accessed: 14.02.2019).
7. Kola Anna M. Edukacja w/dla wielokulturowości. Casus Singapuru [Education in/for Multiculturalism. The Case of Singapore] / Anna M. Kola // Studia Edukacyjne. – 2016. – No 38. – S. 265–278.
8. Kwiatkowski S. T. System kształcenia i doskonalenia nauczycieli w Singapurze. Między utopijną wizją a rzeczywistością [Teacher Education and Improvement System in Singapore. Between the Utopian Vision and Reality] / S. T. Kwiatkowski, I. Nowosad // Studia edukacyjne. – 2018. – No 47. – S. 147–171.
9. Łopatkowa M. Pedagogika serca [Pedagogy of Heart] / Maria Łopatkowa. – Warszawa: Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, 1992. – 219 s.
10. Ministry of Education [SG]. Singapore [Electronic resource]: <https://www.moe.gov.sg> (last accessed: 14.02.2019).
11. Tan C. The Education System in Singapore. In Juszczuk, S. (Ed.), Asian Education Systems / Tan C., Koh K., Choy W. – Toruń: Adam Marszalek Publishing House, 2016. – PP. 129–148) [Electronic resource]: https://www.researchgate.net/publication/311992398_The_education_system_in_Singapore (last accessed: 14.02.2019).

Стаття надійшла в редакцію 12.01.2019 р.

УДК 378 (73)

DOI 10.25128/2415-3605.19.1.5

ТЕТЯНА ГОРПІНІЧ

ORCID.ORG: 0000-0003-2160-4535

tania.horpinich@gmail.com

кандидат педагогічних наук, доцент

Тернопільський національний медичний університет

імені І. Я. Горбачевського

Майдан Волі 1, м. Тернопіль, Україна

СИСТЕМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНИХ ШКІЛ У США

Встановлено, що підвищення кваліфікації викладачів медичних шкіл США відбувається у двох напрямках: поглиблення педагогічної і клініко-медичної компетентності. Здійснено короткий аналіз історичного розвитку системи підвищення кваліфікації викладачів. Закцентовано увагу на ролі глобалізаційних процесів в організації підвищення кваліфікації. Виявлено, що в США у сфері підвищення